

LETMÝ POHLED NA VYDUPANÝ OBOR V UPLYNULÝCH TŘICETI LETECH (2)

V první části těchto memoárů o sběratelském oboru výplatních otisků jsem se zabýval letmým pohledem na organizované a neorganizované sběratelství v letech 1990 až 2020. Přehled formy sběratelství jsem doplnil tolik potřebným seznamem přednášek o výplatních otiscích, které v rámci čs. a české filatelie organizoval a po všech stránkách zajišťoval a stále bohudík zajišťuje Klub filatelistů 00-15 v Praze. Zázemí a přednášení poznatků sběratelství je jednou z hlavních pilířů úspěšného sběratelství. Nejsou to však jediné pilíře. Dnes se zaměřím na další důležitý základ tohoto sběratelství – na odborné články.

Zpravodaje, časopisy, publikace, weby

Nejdříve se zaměřím na klasický nosič informací – jinak fenomén 60 – 80. let – ZPRAVODAJ KURÝR. V dalších pokračováních tohoto seriálu přijdou na řadu další informační nosiče a média.

KURÝR – zpravodaj Stolní společnosti sběratelů výplatních otisků

redaktorem byl Tomáš Novák

Kurýr založil jako souběžný zpravodaj k tehdejšímu zpravodaji Výplatní otisky Luděk Janů. To bylo v roce 1988 a pod názvem Kurýr vycházel i roce 1990. Číslování bylo průběžné a v roce 1990 bylo vydáno celkem šest čísel 7, 8, 9, 10, 11 a 12. Drobné informace, a že jich bylo dost, neuvádím.

Obsah vydaných čísel v roce 1990:

Číslo 7 – Luděk Janů, Výplatní otisky pražské Hlavní pošty (seznam s bodovým oceněním)

Číslo 8 – Luděk Janů, Výplatní otisky Dánska

Zpravodaj doplněn:

Minikatalog výplatních otisků Československa – soustavy Francotyp model A 1945 – 1988

Číslo 9 – Ivan Leiš, Vítej (Stolní společnosti) + Komentář

Luděk Janů, 140 let od narození TGM

V prosinci se volala VOLTE HAVLA

Informace

Tomáš Novák, Ojedinělý nález

LJ, Na slovíčko

Tomáš Novák, Novinky

Ton, Našli jsme v archivu

Jak to bylo v Horní Bříze?

Luděk Janů, TGM na razítkách

Ivan Leiš, Kdy zvítězí zdravý rozum?

Karel Holoubek, Kolín 1948

Karel Holoubek, Neštěmice

Pokračování Minikatalogu Francotyp A Z č. 8

Číslo 10 – Stanovy Stolní společnosti sběratelů výplatních otisků

Kdo to ví, odpoví...

NOVÁKOVY NOVINKY

1. L. Janů, Musí to tak být?

Ivan Leiš, Lide filatelistický, zbystři pozornost!

Federální shromáždění stále pozadu?

Luděk Janů, Island

ile, Stále bez PSČ!

Literatura

Týdeník Kurýr?

Ivan Leiš, Tečka

Výplatní stroj ve výplatním otisku

Číslo 11 – LJ, Významné výročí,

Sdělení – doplňky – informace

Ivan Leiš, Už můžete....(otisky, o nichž se nesmělo psát)

První aukce

Viděli jsme, četli

1. Janů, Kdo je dr. Hořec?

Ivan Leiš, První pražské výplatní otisky

Tomáš Novák, Novákovy novinky

Stručně

Luděk Janů, Znojmo 1990

Vedení SSSVO, Zhodnocení uplynulého období

Číslo 12 - Německo 1990

Karel Holoubek, Němé razítko

Václav Havel pozdravuje

Anketa

17. XI. 1990

Novinky

VI. Feldmann, Název Znojmo

Zlín . Gottwaldov . Zlín

Kronika Francotypu

Ivan Leiš, Bejvávalo, proč se nedodrží bod 9?

CCCP

Malá exkurze do soustav výplatních otisků používaných v Itálii

Známky z automatů v USA

Experimentální příchozí razítko

Kdo to aneb socialistické pojištění chrání hodnoty nás všech

Luděk Janů, Specializace

Francouzské automatové známky

Totalitní OVS

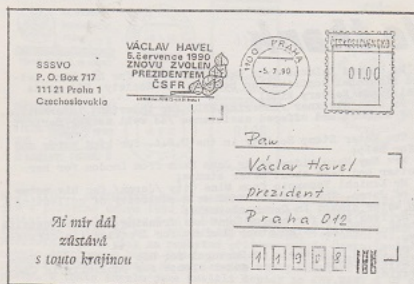
Minikatalog

Informace – Inzerce

V dalších letech KURÝR nevycházel. Nevycházely ani další tradiční zpravodaje KPHC SČSF, respektive byly značně omezeny. Naproti tomu pokračovalo vydávání zpravodaje POSTILIÓN nově pod redaktorství Karla Špačka. Tento tradiční zpravodaj, který jsem založil a dal mu i jméno, byl nově orgánem Českomoravské společnosti poštovní historie. Články o výplatních otiscích se v něm nevyskytly, snad až na výjimky.

pokračuje

Ukázky z vydaných zpravodajů KURÝR

1

A.4. Francotyp (D)

Francotyp přišel na danou scénu jako v pořadí čtvrtá soustava, ale velmi rychle se rozšířil. Největší jeho výhodou oproti ostatním soustavám byla možnost plynalého nastavení výplatní hodnoty. Ke zkušebnímu provozu byl použit model Bafra 1 16. a 19.6.1926 u firmy Danske Lloyd Kodaň a 15. a 16.7.1926 u firmy Forsikringselskabet "Jylland" Aarhus. Od 15. října 1926 začíná běžné používání. Rozlišování jednotlivých typů otisků je poměrně složité, proto upozorňujeme pouze na základní znaky.

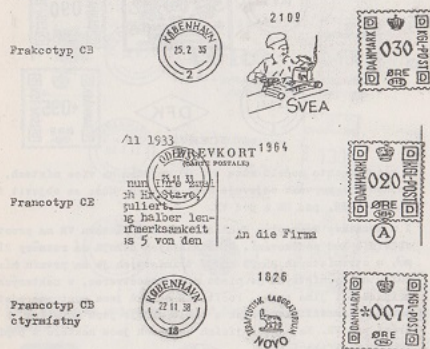
Identifikační znak celé soustavy je D. První modely Bafra mají počítadlo umístěné uprostřed mezi DR a VR, datové číslice počítadlo vyšší a tečkami za dny a měsíci. U dalších modelů je počítadlo v horní části mezi DR a VR a opět je tvořeno čtyřmi širokými číslicemi. Osová vzdálenost DR a VR je 74-75 mm. U dalších je osová vzdálenost DR a VR 77 mm. Výplatní hodnota je třímištní a číslice jsou gotické nebo hranaté. Jejich tvar umožňuje další rozlišení jednotlivých modelů. Každý model dává tři základní podtypy otisků podle tvaru korunky ve VR.

Zobrazené dva GVS jsou z modelů B2 a B3. Tvar výplatních číslic je charakteristický pro B1 až B4.

V roce 1927 se objevil model Bafra 4 se čtyřmištnou výplatní hodnotou a hvězdičkou místo nuly na prvním místě. Datové číslice byly úzké bez teček, rovněž počítadlo bylo tvořeno úskými číslicemi umístěnými v horní části mezi DR a VR. Osová vzdálenost mezi DR a VR byla u tohoto modelu 79 mm.

V roce 1928 se objevil ruční model C. Měl tři i čtyřmištnou výplatní hodnotu, u čtyřmištných byla na prvním místě hvězdička nebo kosodélnice. Osová vzdálenost mezi DR a VR byla 78 mm. Výplatní číslice byly buď hranaté nebo gotické a lze podle nich rozlišit řadu modelů.

Ve druhé polovině čtyřicátých let se začínají objevovat u frankotypů i oválné číslice. U novějších strojů z konce padesátých let se objevují výrazné tečky v datu za dny a měsíci (tzv. anglické datové číslice). Otisky s korunkou ve tvaru 1 a 2 ve VR se v této době již nevyskytují. Ukážka na další straně.

totalitní OVS

Filatelistické materiály týkající se změn v naší společnosti se staly předmětem sbírání mnoha filatelistů. Zejména ve společnosti, ale i v jiných, jako bychom si přáli. Před rokem kdosi přišel s termínem "totalitní OVS". Tento termín se ujal pro všechny OVS, v nichž přetrvávaly hesla a znaky minulosti. Některé organizace se zřejmě nechtěly smířit s porážkou totalitního režimu a svůj postoj dokumentují mimo jiné i otiskem svých výplatních strojů. To je téma na samostatný exponát a stojí za to kládat, jak dlouho se tyto relikty udrží.

Tak například Nová huť v Ostravě se svého názvu vypustila jednoho Klementa Gottwalda. V otiskách jejích výplatních strojů se však vyskytuje dál. Podobně upravné se tento souhrub tří i v OVS závoch Prahy v Praze-Karlíně. Zato poslední Stalín již z OVS závoch zmizel na podzim 1950. Už delší čas zrušený SKM se na OVS rovněž držel až do září 1950. Zejména změna nastala u KSČ: stranu změnila adresu a tím i Politických vězňů. Nechvalně známá Jakesova organizace MON neměníla a do svého zániku v roce 1991 ani již nemohla přilít svou činnost ani OVS. Dyzduší padesátých let dýchá z OVS k.p. Veska Radotín.

A dálk a další, už se mi je ani nechce všechny jmenovat....

-13-

MINIKATALOG

číslo stroje : A 1162

majitel stroje :

RAKONA národní podnik, Rakovník
Rakovnický tukový závod n.p., Rakovník
Prantíšek Otto, továrna na mydlo a krystalovou sodu, Rakovník

záznaky o provozu :

A/ -8/45-11/46- DR: RAKOVNÍK 2 JK
OS: Otto (+ firemní znak)
VR: motýlek
PC: +

B/ -9/47- DR: RAKOVNÍK 2 JK
do 4.1.1949 OS: RTZ (obr.)
VR: motýlek
PC: +

RAKOVNICKÝ TUKOVÝ ZÁVOD,
(DŘÍVE PRANTÍŠEK OTTA), NÁRODNÍ PODNIK,
RAKOVNÍK.

C/ od 4.1.1949 DR: RAKOVNÍK 2 JK
-30.4.49- OS: jako B/
VR: známka
PC: +

D/ -14.11.51- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-8.7.74- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

E/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

F/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

G/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

H/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

I/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

J/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

K/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

L/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

M/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

N/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

O/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

P/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

Q/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

R/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

S/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

T/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

U/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

V/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

W/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

X/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

Y/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

Z/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

AA/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

AB/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

AC/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +

AD/ -18.12.75- DR: RAKOVNÍK 2 JK
-2.4.90- OS: Rakona, obr.
VR: známka
PC: +